№ 108 მაისი 25, ოთხშაბათი 1888 მაისი 25, ოხშაბათი № 108

ივერია

1877—1888 სამოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1888

გაზეთის ღირს

თვეში	მან.	კ.	თვეში	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	70
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი — ერთი შაური

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდავ-ად მიმართონ: თბილისს რედაქციას ახალ-ბეშუთოვის ქუჩაზედ, სახლი № 9, ბ-ნ ხიდელელის საგაზეთოს, გოლოვინის პროსპექტი, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების განცყოფილებას სათავად-აზნაურო ბანკის სახლში საფოსტოს ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

გაზეთი „ივერია“ ჰირველ იანვისიდან წლის დასრულამდე ღირს 6 მ. 50 კ.

რადგან 20 მაისისათვის დანიშნულს წლიურ საერთო კრებაზე ‹ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებისა› კანონიერი რიცხვი წევრთა არ მოვიდა და ამის გამო კრება ვერ შესდგა, ამიტომ, თანხმებად საზოგადოების წესდების მუ-15 §-ისა, ხელმეორედ არის დანიშნული წლიური საერთო კრება წევრთა აღნიშნულის საზოგადოებისა კვირას, 29 მაისისათვის, დილის 10 საათზე, სათავად-აზნაურო ბანკის სადგურში. ეს კრება კანონიერად ჩაითვლება, რამდენი წევრიც უნდა დასესწროს.

კრებამ უნდა განიხილოს შემდეგი საკენები:

ა) ანგარიში საზოგადოების გამგეობის მოქმედებისა 1887 წელს;

ბ) მოხსენება საკარაულო ხარჯთაღრიცხვაზე 1888 წლისათვის;

გ) არჩევანი საზოგადოების ახალი წევრთა;

დ) არჩევანი საზოგადოების თავმჯდომარისა და გამგეობის წევრებისა;

ე) მოხსენება კამგეობისა, რომ ანგარიშისათვის მიდებულ იქმნას სამოსწავლო წელიწადი სექტემბრიდგან სექტემბრამდე და საზოგადო კრებამ დღეს ხოლმე ოქტომბრის განმავლობაში. (5—1)

ფელეტონი

მაირა ფენიშვანა

„ოთარანთ ქვრივის“ გაგრ.

III

მკითხველი მიხვდებოდა, რომელმა გარემოებამაკ გამოაფხიზლა ქალიშვილის მძინებული გონება და ხეტიალიდებული ზნეობა. ეს იყო ბატონ-ყმობის გადაეარღნა. ხოლო ჯერ მინამ ამ საგანს შეეხებოდეთ, საჭიროა მოკლედ მაინც გადაეაფლოთ თვალი იმ ხანას ჩვენის ცხოვრებისას, რომელიც გამოგვიხატა ბ-ნმა ალექსანდრემ „გლახის ნამბობში“. მით უმეტეს ეერ გაეჩუმდებით ამ ხანაზედ, რომ იმისი ცქალი დღესაც ღრმად გატარებული აჩვეია ქართველის ბედსა და ჯერაც საკმაოდ აღონებს და აძმარებს ჩვენს წარმატებ-ს, დღესაც აუფერულებს და აუგმეურებს ჩვენს თვით-ცნობობასს და კიდევ კარგა დრო გვინდა, რომ სრულებით განეთავისუფლდეთ იმისის მაენე ზედ-მოქმედებისაგან.

ეიღრე ჩვენ ბატონ-ყმობა გადაარღვეოდა, ქართულ ცხოვრებას დაეტყო ორ გვარი საყურადღებო მიმართულება. ერთმა მმართველებამ ინინა თავი ალეკანგიანობაში და იყო უმთავრესად შედეგი იმათის გაკერძებული ყოფა-ცხოვრებისა, ხოლო მეორე მიმართულებამ აიღება ფეხი თავად-აზნაურთა შორის და იყო გამოწვეული ზოგი თავერობის მეცადინეობით, ზოგი მიხედეთ, ზოგიც სხვა-და-სხვა სათანადო მიზეზით.

შეიქეელია, გახსოვთ, მკითხველო, როდის უფრო ბედნიერი და კმაყოფილი იყო ხოლმე ჩვენი ლურსანება,— როცა ერთი ლაზათიანად გაძღებოდა, გადაგორდებოდა იქეე ტახტზე გულ-

ტფილისი, 24 მაისი

ეს კვირა-ნახევარია, რაც ტფილისს ჩვეულებრივზე მეტი სიცხოველე ეტყობა. ჯერ იყო-და რამდენსამე დღეს საზოგადოება გუ ომადკინედ თვალ-ყურს ადევნებდა საადგილ-მამულო ბანკის წევრთა კრებას, მერე დაიწყო თავად-აზნაურთა საგუბერნიო კრება. თუმცა სხვა-და-სხვა კრება წინადაც მრავალი გვინახავს, მაგრამ არასოდეს ისეთი ძალიერი შთაბეჭდილება არც ერთს წინანდელ'ს კრებას არ მოუხდენია საზოგადოებაზე, როგორც წრევანდელსა. თითქმის ყოველივის იქვნეულობით ვუყურებდით, მაგალითად, სათავად-აზნაურო კრებას, მაგრამ, ჩვენდა სასიამოვნოდ, ამ კვარს იქვნეულობას წელს უსათუოდ ფრთა უნდა შეეკვეცოს, რადგანაც წრევანდელს კრებაში ნათლად გამოიხატა, თუ რამდენად მომწიფებულა საზოგადო აზრი. ჩვენ იმ აზრს შეჩვეულნი ვიუავით, რომ თავად-აზნაურობას არც საკუთარი ინტერესი და საჭიროება ესმის, არც ქვეყნისაო, და საბუთიცა გვქონდა ასე გვეფიქრნა.

წრევანდელმა კრებამ გვიჩვენა, რომ საზოგადო აზრი ცოტად თუ ბევრად მომწიფებულა. წელს თავად-აზნაურობამ დაგვანახვა, რომ

ალმა და, ნიშნად უმაღლესის ნეტარებისა, დაიკრავდა მუცელზე ხელსა და თანაც დაეყოლებდა ამ სიტყვებს: „გმადლობ შენ, მეფეო, რათა განმაძღე მეო“. ამისთანა ნეტარება სხეა არა იყო-რა დუნიაზე ლურსანებისათვის. მაგრამ ისიც ვეხსომებათ, რომ თვით ამ დროსაც-კი წარმოუდგებოდა ხოლმე თვალ-წინ ის ქართველნი, ვისაც სწეალა-რომ მიეღოთ. მართალია, ლურსანები იმათ დასცინოდა და თავ-მოწონებული იქახოდა: მე თუ არ მისწეალია, იმიტომ ეერა ეარ ბიჭი ყარჩეხელიო, მაკლია ჩიჩია, დიაღ, როგორ არა, მაკლია! ვინც სასწაულში წასულა, ფერზე ეკვნი აღარ ჰრიან, ხოლაზე და ჯანზეო, ჭკეც ხომ თან გაუყოლებათ ფერ-ხორცისათვისაო,— ჰი, მართალია ამბებს იქახოდა ჩვენი ლურსანები, მაგრამ თვით ის ამბავი, რომ ასე ხშირად გადასწედებოდა ნასწეალ ქართველებს, საბუთია, რომ ლურსანები ახალმა დრომ თითქო როგორღაც შეაფიქრიანაო.

უამისობა შეუძლებელიც იყო. რაკი მართეა და გამგეობა ჩვენის ქეკ-ნისა მიიღო რუსეთმა, საჭირო იყო იმისთანა ნაწილი ქართველის ხალხისა, რომელსაც შესძლებოდა შუამავლობა რუსეთის მთავრობისა და ხალხის შორის. ამ საჭიროებისა და მიზეზეთი, რუსეთის მთავრობამ გამარჯთა თავისი სასწეალებელი საქართველოში. ლურსანებები და იმისი მშობლები-კი გაიახოდნენ—წიგნი რა ეაქკაკის ხელობაეო, მაგრამ საჭიროება ქვეყნისა და მთავრობისა მოითხოვდა, რომ თუ ყოველის ლურსანი არა, ათასში ერთს მაინც სწეალა რამ მიეღო, თუნდა იმოდენი, რომ შესძლებოდა რუსული ლაპარაკი და რუსული წერა-კითხვა. მაშინ სწეალის ფურ-ყოფა იქამდე მიდიოდა, რომ ჩვენი ყმაწვილები სასწაულებლიდამ

ბარბოდნენ მამა-პაპის სახლში, რის გამოც მთავრობა იძულებული იყო გაეგზავნა ხოლმე სალდათები იმათ წასაყვანად. სალდათები მოსდებნიდნენ ამ ყმაწვილებსა, შეჭკოდნენ, ასწეედნენ, გაიდებდნენ მხარზე და წიეილ-კეელლთა და ეეა-ეაკლახით ძალათი მიათრეედნენ ისეე სასწაულებელში. ჯერ ეჩლაც შეჰპედებით არა ერთსა და ორსა მოხუკეებულს, რომელსაც თავის თავზე გამოეცადა ყმაწვილობაში ასეთი ძალად ცხონება.

ეინც ერთი-ორი რუსეული ისწაელა, მაშინ კაცეც ის იყო: იმას ეკითხებოდა უმაღლესი საგანი ქვეენის აეისა და კარგისა, იმასა ჰქონდა საქმე პირდაპირ მთავრობასთან, იგი იყო წარჩინებული, იმის ხელში უნდა გაეარნა სახელმწიფო ხაზინის სიმდიდრეს, იგი იყო დაჯილდოებული ჩინით, მენდლითა და პაელატებით. ყველა ეს ღირსება ისეთს სიკეთეს შეადგენდა, რომ თავად-აზნაურობას, თუ თვითონ სწაელისა და მეცნიერებისათეის არა, ამ სიკეთის მისაღწეედ მაინც უნდა გაეგზავნა შეილები სასწაულებელში და კიდეეაც ჰგზავნიდა. ლურსანების განაყოფები და თანამდროვენიეა სწაელობდნენ რეა-ცხრა წლობით ერთსა და იმაეე ‹ბრა-ბრა›, „ври-ври“, „баба“, „баня“, „бурд“, „вата“, და ამ გვარებს, რის შედეგიც იყო ხოლმე უმეტეს ნაწილად ისა, რომ მოსწაელენი ბოლოსდეის ეერ ათაეკნდენ სწაელასა და ბრუნდებოდნენ სახლში თითქმის იმავ ცოდნით, რაკ სასწაელებელში მიჰყეან შინაღამ,—და აგრეთეე ისა, რომ იშეიათს შემთხეეევში ჩინებისა და აპელატების ღირსნიც გახდებოდნენ ზოგიერთნი, რომელითაც გაუძლეს სწაელასა და საკმაოდ დახელოედნენ „ბრა-ბრა“, „ври-ври“-ში.

**

ეს მომართულება დაიბადა ჩვენს

თავად-აზნაურობაში. ამაეე დროს უფრო ძირეული და უფრო ღრმა მოძრაობა დაეტყო გლეხთა ცხოერებას ბატონ-ყმობის დროს გლეხი-კაცი რიდი ეკუთენოდა თავის თავსა, იგი იყო კუთენილება თავის ბატონისა, რაგორც რომელიმე უსულო ნივთი ანუ პირუტყეი და ხშირად პირუტყეს ეროვნათად მეტი ფასი ჰქონდა, ეიდრე ყმასა. გლეხს არა ჰქონდა საკუთარი პიროვნება და ამიტომ არც იმისი სურეილი და განზრახეა იყო თავისუფალი. იმასა ჰქონდა განსაზღერული არა თუ მარტო ჭამა-სმა, ძილი, ღვიძილი, არამედ თვით აზრი და გრძნობაც-კეა. გლეხის გოგოს უნდა შეერთო ისეთი ქმარი, რომელსაც ბატონი მოათრეედა ყურით, და გლეხის ბიჭს ჯეარი უნდა დაეწერა იმ გოგოზე, რომელსაც ბატონი ამოურჩეედა. ამ ნარიად იყო ორი წოდება ერთმანეთზე დაშორებული და თანაც დაკეშირებული ეანრნის ძალიან. ბატონი თავის საკუთრებას, ყმას, საითაც უნდოდა, იქით უზამდა თავსა. ყე�eფერი დამოკიდებული იყო ბატონის სურეილსა და ნებაზე. ამიტომ, თუ ბნედეელობაში მიიღეთ, რომ ათას ნაირი იყო ბატონი, ათას ნაირის გუნებ-სა და სურეილისა, ადვილად წარმოიდგენთ სა მინელს სურათს მაშინდელ გლეხის ყოფა-ცხოერებისას. ყეველა ბატონი ძალ-მომრეობდა უტყეს გლეხის წანაზე, ყველა მათგანი თავის ნებასა და სურეილს კანონად უდებდა გლეხსა. ბატონების უხამეურობა და უქმად ყოფნა ხომ უარესადა ჰშეელოდა გლეხთა დაჩაგრას —ეკეთესი საქმე თვით გულ კეთილის ლურსანებისა იყო გლეხთა „დეწოეკება“. ამ დაწოეკების დროს ჭარბობდა ჩვენი ლურსანები თავის თავს კაცად: რომ არა ეჯობდე, ხომ ეერც დაეაწოეკებო, და რაკ ეაწოეკებ, მაშასადამე, კაცი ეარ და ქუდიკა

ლის შატიება უნდა ეთხოვნათ მთავრობისათვის. ეხლა-კი ყველამ ნათლად დაინახა, რომ სამასიოდე თავად-აზნაურის ვალი საქეეენო ვარამსა არ შეადგენს და ამიტომ ამითი მთავრობას თავი არ უნდა მოვაწეინოთო, მით უფრო, რომ ვალს ვერ ავიცილებთ, ასჯერაც რომ გვაპატიონ, თუ ჩვენ თვითონაც ჩვენსავე ავ-ყარგიანობაზე არ ვიზრუნებთო.

ერთის სიტყვით, წრევანდელს კრებას ბევრი რამ კარგი თვისება ეტყობა. სჩანს, რომ ჩვენშიაც გეთილი აზრი თან-და-თან ძალიერდება და უნდა ვისურვოთ, რომ კვლავადაც აღნიშნულის გზით მვსვლელობდეთ. იმის იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ რაც დღეს ვერ მიგვიდწევია და ვერ შეგვისრულებია, იმას შემდეგში მაინც მივადწეეთ.

ა. ს—ი

ცხალი ამბავი

*** დაკეშეთ გეატყობანენენ ქუთაისიდამ, რომ გუბერნიის თავად-აზნაურთა მარშალად აირჩიეს თ. პეტრე ნაკაშიძე.

*** გუშინ თავად-აზნაურთა საგუბერნიო კრებამ აირჩია (119 ხმით

მხურაფსო. ეს ლოდეა და ამგვარი მოსაზრება აძლეედა ლურსანებს ‹ბაფოფილებასა› და თავის თავის პატიეის ცემას. ზოგი თავადი და აზნაური ხომ ეედიერებამდის მიეიდა გლეხთა ჩაგვრაში, არა ერთი და ორი მაგალითი ასსოგს ხალხს დღემდე, რომ გამზეეებულსა და ვანრისხებულს ბატონს კალიაში ჩაებას თავისი ყმები და ხარ-კამეჩის მაგიერ მათთეის ეტარებინოს კეერები.

ამისი შედეგი იყო ისა, რომ ჩაბოკარდა დიდი წყენა ამ ორთა წოდებათა შორის. გლეხი არც ერთს ღონისძიებას არ ეერიდებოდა, რომ თავი დაეძრო ბატონის განკარგულებისაგან. ამავე დროს ბატონის უსაგნო და უსაქმო სული და გული იმის მეცადინეობაში იყო, რომ გლეხის თვალში, რაიმე წკარი დაენახა და ამ წკარის გულისათვის კეტი ემტერია თავზე. ამა უმეტეს ნაწილად გამორჩეული იყო ცხოვრებაში, ტოლ-ამხანაგობაში, შეგნებული იყო იმისი სინდისი, ადამიანობა, იმისი წმინდა-წმინდათა. თუ ყმა ტყეელითა და ცბიერობით მოახერხებდა ბატონის თვალების აბმას, ხომ რა კარგი, არა და—ვამეორებული სცდილობდა ერთიმე ეენო, ეზარალებინა თავისი „შემნახველი“, თავისი „მამა“, რომელსაც მარჯვე დროს სასიკედილოდაც თვალ-დაუსამხამებლეიე ორის ხელით გიმტკიცდა.

აი, სწორედ ამ დროს გაიღვიძა გლეხის გონებამა და შეუდგა ანგარიშების გასწორებასა. თუ მანამდე დარწმენებული იყო, რომ გლეხის გაჩენაში ღვერთი არ ურეეიაო, და ამიტომ ფიქრიც-კი ეკეთესის წეს-წყობილობისა უადგილად მიაჩნდა,—ახლა სიმწეავის ძალმა მოაფუთნინა თავი და ღრმად ჩაფიქრა გლეხი ცხოერების ეითარების თაობაზე. ნაყოფი ამ ჩაფიქრებისა ის იყო, რომ გლეხმა გულში

წინაღმდეგ 19 ხმისა) გუბერნიის მარშალად თ. იევნე კონსტანტინეს ძე ბაგრატიონ-მუხრანსკი და კანდიდატად თ. იევნე რამაზის ძე ანდრონიკაშვილი, სიღნაღის მაზრის მარშალი.

გორის მაზრის მარშალად არჩეულ იქმნა ი. სულხანიშვილი, სიღნაღისა—თ. ი. ანდრონიკაშვილი, ტფილისისა—ლ. ლ. მაღალაშვილი, თელავისა—თ. რ. ეახვახიშვილი, დუშეთისა—თ. დ. ი. ერისთავი.

*** „ქართველთა-შორის წერა-კითხვის გაბაერკელებელის საზოგადოების“ სასარგებლოდ გამართულმა სეირნობამ და ლატარია-ალეგრომ დიდძალი ხალხი მიიწვია მუშტაიდის ბაღში კვირას, 22 მაისს. კიდევ უფრო მეტი ხალხი მივიდოდა, რომ შუადღის უკანვე ცა არ მოშავებულიყო და ღრუბლები არ არეულიყო. სეირნობამ კარგად ჩაიარა. შუშხუნები ფრიად სასიამოვნო სანახავი იყო. საზოგადოებამ დიდად ისიამოვნა, თუმცა საღამო ჟამს ცოტათოდნად წამოწინწკლა და დასაფეხა ხალხი. ამბობენენ, რომ ხალხი შარშანდელზედ ნაკლები დაესწრო სეირნობაზეო, მაგრამ ეს საეჭვოა. მაინცა და მაინც ეს თუმანზე მეტი წმინდა შემოსავალი დარჩებოდა «საზოგადოებას» საქართველოში წერა-კითხვის გაერცელებისათვის.

*** შეეერია „ყარამანის წარმოდგენის სანახავად ბანკის თეატრში დიდი ხალხი შეგროვდა, მაგრამ, სამწუხაროდ, ელექტრონის მაშინამ ულალატა ბ-ნს ალიანიშვილს და სწორედ

გადასწყვეტა—მეც კაცი ვარ ღვთის გაჩენილი და თვით ბატონთანაც-კი თანაბარი უფლება მაქვს შეუწუხებელის და შეუვიწროებელის ცხოვრებისაო. როცა ბატონ-ყმობის გადავარდნის ხმებით შეშინებული ლუარსაბი ეუბნება თავის გლეხს: აბა ეგ რა დასაჯერია, მთა და ბარი ვის გაუსწორებია; აბა ამ თითებს შეჰხედე, აქაც-კი დიდ-პატრობა არისო, გოლნება გაღეიძებული გლეხი უპასუხებს: მართალია, თითები ერთი დიდია, მეორე პატარა, მაგრამ ერთი-ერთმანეთს-კი არ უშლიანო. რაკი ასეთი აზრი დატრიალდა გლეხობაში და ყმამ თავისი თავი იცნო კაცად, ამას აუცილებლივ უნდა მოჰყოლოდა სურვილი თავის პირიანობის აღიარებისა და დაცვისა. კიდევაც მოჰყვა ეს პატიოსნური სურვილი და სურვილს—პატიოსნურივე მოქმედებაცა. მარაბდელი არსენა, დაუვიწყარი და ღღესაც საყვარელი არა მარტო გლეხთათვის, არამედ მთელის ქართველობისათვის, უკეთესი ისტორიული წარმომადგენელია მაშინდელ ყმათა მოქმედებისა. არსენას შეუყვარდა გოგო და უნდოდა ცოლად შეერთო. ბატონმა ცოტა უარი გამოუცხადა. არსენა წინააღეგდა თავის ძლიერს ბატონს, და რომ ვერას გახდა, მოიტაცა თავისი საყვარელი და «ახალციხეს შეუყენა». ორნივე გაექცნენ ბატონსა იმ განზრახვით, რომ გაენთავისუფლებინათ თავი. არსენა გარდაიქცა ხალხის გმირად, ყველას უნდოდა და „ენატრებოდა არსენაა“. რასაკვირველია, ყველას არ შეეძლო არსენობა, მაგრამ არსენაში გამოიხატა სრული და სასურველი სურათი ყმისა, რომელსაც გული და მაჯა შესწევს, რომ წინა აღუდგეს დამაცირებელ ყმობის ტანჯულ ცხოვრებას. განზრახვით-კი თითქმის პირველ-

---

ლი და უკანასკნელი ყმა თანასწორი იყო არსენასი...

**

ეს დრო აქვს აწერილი ჩვენს ავტორს თავის „გლახის ნაამბობში“. ბეერნი დღესაც იმ აზრისანი არიან, ვითომც ბ-ნმა ეაეკეაძემ ამ მოთხრობით მეტად გადააჭარბა და განძრახ ასეთი სასიამოვნო სურათი დაგვიხატა გლეხისაო. თანაც ზოგი კრიტიკოსი იქამდე მოწყალეა, რომ ბ-ნ ეაეკეაძის განზრახვა შესაწყნარებელ და საპატიო განზრახვად მიაჩნია: მაშინ ისეთი დრო იყოო, რომ პატიოსანს მწერალს უთუოდ უნდა გაელამაზებინა და სპეტაკის ნათელით წარედგინა საზოგადოებისათვის გლეხი კაცი, თორემ უმისოდ ეერ ემსახურებოდა გლეხთა განთავისუფლების აზრსაო. შეიძლება თვით ჩვენი პატიეცემული ავტორიც დაჰყვა ამ შემცდარს განაჩენს კრიტიკისას, მაგრამ, როგორც მკითხველს ადვილად შეუძლიან დანახოს, ეს განაჩენი ყოველად შემცდარია. არა თუ გაბრიელი, არამედ თკითაკკო ბლაეეაშვილიც, ყაჩაღად გავარდნილი, მხოლოდ სრული მზგავსებაა იმ მშვენიერის გმირისა, რომელიც თვით ცხოვრებამ დჰპადა ჩვენში და რომელზედაც უკვე ეთქვით ორიოდე სიტყვა. მე მოგახსენებთ არსენაზე და, ჩემის აზრით, უმთავრესი ღირსება „გლახის ნაამბობისაც“ ის არის, რომ გამბიელის მოსაწონი ადამიანობა იოტის ოდნეიაც არა ჰშორდება ნამდვილს ცხოვრებასა. პირ-იქით, თუ რომ წუნი შეგვიძლიან დაედოთ „გლახის ნაამბობსა“, ეგ არის—ავტორის მეცადინეობა: აგვიხსნას გაბრიელის ხასიათი, როგორათაც შედგეგ ქადაქედ მეცდინის ზედ-მოქმედებისა. მართალია, ეს მეცადინეობა იქამდის უმანკოა და თვით მღვდლის სურათიც ისეთი საეტა ფუქდებაო. ორთა-შეა რიცხეით რომ გამოვიანგარიშოთ, ეს ძირზე ძნელად თუ ორი ძირი გამხმარი გამოდგესო.

*** იმ უბედურის შემთხვევის გამო, რომელიც ამ დღეებში რკინის გზაზე მოხდა წიფასა და ბეკათუბანს შუა, ჩვენ მიეღეთ დაწერილებითი ცნობები: 17-ს მაისს, დილის 10 საათზე, საქონლის მატარებელი მე-54 №-რი, მომაეალი წიფის სადგურიდგან ბეკათუბნისკენ, მე ეს-სამაცე ეერსზედ, დაეჯახა გზაზედ ჩამოწოლილს მეწყერს. სრულიად გადაეარდა რელსებიდგან მატარებელი და ერთი ეგონი და ჩაიფლა მიწაში. დანარჩენი ექვსი ეგონი სუბუქად დაზიანდა. მემანქანე მოხუცი გრინეული და

ისი თანაშემწე სწორეთ სასწაულით გადარჩენენ სიკვდილსა. ობერ-კონდუქტორს ყალბეგი შვილს ისე მიუხლია თავი ეგონისთვის, რომ, ეგონებთ, ტეინი შერყეული უნდა ჰქონდეს. წინა ეგონზე მჯდომი კონდუქტორი მეუნარგია სწორედ მეგრეულის სიმარდის წყალობით გადარჩენილა სიკვდილს; როცა ჯერ შვიეს ეერა�ეერა ჰხედავდა, მეუნარგიას შეუნშნაეს ერთი დედაკაცი, რომელსაც თურმე ეკავა თავისი წითელის იუბკის კალთა (წითელის ნიშნის გამოფენა მოითხოვს, რკინის გზას წესის ძალით, მატარებლის გაჩერებას) და ჰკოდა: შეილებო, იდუპებითო! ამის გაგონება, ნიშნის დანახვა და მეუნარგიას მარდად გამოხტომა ერთი იყო. მემანქანეს ან ეერ შეუნიშნაეს ის დედაკაცი,

---

ნატრელი და სასიამოვნო, რომ სრულებით ამართლებს ამ მეცადინეობას, მაგრამ მაინც ჩვენა გვგონია, რომ ეს ნამდვილად შეცდომაა. პირველი ესა, რომ მაგეთი მღვდლები ჩვენის ცხოვრებისათვის დიდი ხანია საარკონი შეიქმნენ, და მეორეც ესა, რომ არსენა სათაყვანებელი შეიქმნა მთელის ქართველობისათვის და ნუთუ ყოველ სოფელში ასეთი მღვდლები აგონებდენ ხალხსა და უხელდნენ თვალს, რა არის ცხოვრებაში კარგი და აეიო!..

ერთის სიტყვით, ავტორმა იმიტომ გაატარა ჩვენს თვალ-წინ სპეტაკი სურათი იშვიათის მღვდლისა, რომ აეხსნა ჩვენთვის გაბრიელის პატიოსნური შეხედულობა ცხოვრებაზე. ავტორი გვეუბნება, რომ გაბრიელი მართლის თვალით უყურებდა ქვეყნის ტრიალს და ამ სიმართლის მიზეზი იყო მღვდელიო—მღვდელმა ჩაგონა ადამიანობა, კაცური ღირსება, მოყვასის პატივის-ცემა, კაცთა თანაბრობა, ერთობა, ძმობა, მოწყალობა და სხვანიო.

მე ეფიქრობ, რომ გაბრიელის ხასიათი ასე ადვილად ასახსნელი არ არის. თუ რომ გაბრიელი ნაყოფია მღვდლის ზედ-მოქმედებისა, მაშინ გამოდის, რომ თუ ამისთანა ღვთისნიერს მღვდელს არ შეჰხვედროდა გაბრიელი, არც ისეთი კარგი იქნებოდა და არცა-რა წინააღმდეგობას გაუწევდა თავის ბატონის დათიკოს უსამართლობასა. ჩემის აზრით, ჩვენი ცხოვრება გაცილებით უკეთესი მსაწველელი იყო, ვიდრე თვით ის ჩინებული და სანატრელი მღვდელი, რომელიც მართლა სანთლით უნდა ეძებო მთელს დედამიწის ზურგზე და იქნება ეველარსადაც-კი შეჰხვედე ამ დროებაში.

ან ყურადღება არ მიუქცევია, რადგანაც დედაკაცი გზის ყარაული არ იყო. უარესი უბედურება მოხდებოდა, რომ მატარებელში რიგისამებრ თოთხმეტი დატვირთული ეაგონი ყოფილიყო. ამის გამო ერთი დღე და ღამე მოძრაობა შეჩერებული იყო. ზარალს შეიდასს თუმანს ასახელებენ, გარდა იმისა, რაც ზარალია მოძრაობის შეწყვეტის გამო.

ამ უბედურის შემთხვევის მიზეზად იმას ასახელებენ, ვითომ მეწყერი ჩამოსულიყოს სწორედ იმ წამს, რა წამსაც იმ ადგილს მატარებელი გარბოდა და ამიტომ გზის დარაჯებს საშუალება არა ჰქონდათ დროზედ გაეჩერებინათ მატარებელი. აქტებში, რომლებსაც ამ გვარ შემთხვევათა გამო სამინისტროს უგზავნიან ხოლმე, ყოველთვის ამ მიზეზს ეხენებენ, მაშინ-როდესაც წინადაც და ეხლაც მიზეზი მხოლოდ ის არის, რომ გზას საკმაო დარაჯი არა ჰყავს. ურიგო არ იქნება დაინიშნოს ცალკე კომისია შესამოწმებლად ყველა ამ გვარის საეკო ადგილისა ყურილასა და ხაშურს შუა, თორემ რკინის გზასა და საზოგადოებას ამ გვარი უყურადღებობა, როცა იქნება, ძალიან ძვირად დაუჯდება.

ამას გარდა მოძრაობის უშიშროებისათვის საჭიროა, რომ მემანქანეებს და კონდუქტორებს ჰქონდეთ ანარნით დადგენილი მოსაეენება. ეხლა ხშირად ეს მოსამსახურენი და განსაკუთრებით პირველნი 24 საათის განმავლობაში ერთ საათსაც ეერ მოიხვეჭენ ხოლმე და არ არის იმისთანა

მაგრამ ეს ცალკე საკითხია და მორსაც წაგეიყვანს. მხოლოდ გთხოვთ ეს ჩემი შენიშვნა დაიხსომოთ, რადგან იგი გამოგეადგება, როდესაც „ოთარაანთ ქვრივზე“ გადავალთ. მაშინ თქვენა ჰნახავთ, რამდენად წინ წაეიდა ავტორი შემდეგ „გლახის ნაამბობის“ დაწერისა და რამდენი ნაბიჯი გადასდგა მას აქეთ ნამდვილ ხელოვნებაში.

**

გაბრიელი შინაგანმა მეშაობამ გონებისამ მიიყვანა იქამდე, რომ გულში თავისი თავი მიაჩნდა თავისუფალ არსებად, რომელსაც არაფერი კეცური არა ეხამუხება-რა და რომელიც მხოლოდ უსამართლობის გამო გამბდარა ყმა და ბატონის კერძი. თვით საქმის ვითარებამ ორად გაანაწილა ერთი არსება ყმისა, ორ-კაცად აქცია ერთი კაცი, და რამდენიც დრო გადიოდა, იმდენი უფრო ძრიელა ჰშორდებოდნენ ერთმანეთს ეს ორი ნაწილი ერთისა და იმავე პირისა. ერთი ნაწილი, ანუ კაცი, იყო გარეკანი, საჩვენებელი და ჰქონდა თვისებანი მორჩილის ყმა-მეგობრისა, ხოლო მეორე—იყო შინაგანი კაცი, რომელსაც გულში დეეთრგუნა და დეემსხვრია ბორკილი ბატონ-ყმობისა და ჭერქნობდა თავს თავისუფლად, დამოუკიდებლად.

ადამიანი ამისთანა ყოფაში უფრო მომტეტებულსა ჰფიქრობს, ვიდრე ჰმოქმედობს თანხმად შინაგანის კაცისა, ამიტომ-რომ შინაგან კაცს მალვა ეჭირება, იმისი გამომჟღავნება და გამოქვეყნება დიდად განარისხებს ბატონებს და ამასთანავე სასტიკად აღკრძალულია კანონით. სადაც არ არის მოქმედება თანხმად საკუთარის აზრისა და საკუთარის გარდაწყვეტილებისა, სადაც, პირ-იქით, უნდა იმოქმედო ისა, რაც სრულიად ეწინააღმდეგება შენს გონებასა და გულს, იქ, რასაკვირველია, კაცის ხასიათი ინაგრება, აკლდება სიმტკიცე და ფერი. ხელში გვიჭერს კაცი, რომელიც მუდამ გაშზადებულია იფიქროს, იფილოსოფოსოს, ასწონ-დასწონოს საგანი ქვეშეს უსწორ-მასწორობისა და ბოლოს მიგიღეს თვით იმ უმაღლეს გულ-გრილობისა და გულ-ქვეყობის კიბემდე, საიდამაც ცხოვრება მიგაჩნია მხოლოდ სისულელეთა და ამაოებად. ერთის სიტყვით, ჩვენის ქვეყნის შვილი გაბრიელი შეიქმნა რეზონერი გლეხი და ამაებში არაფერით ჩამოუვარდებოდა თვით დანიის პრინცს ჰამლეტსა. ამისთანა კაცი გაბორტყებულია სხვების უსამართლობით, სულითა და გულით ეზიზღება ეს უსამართლობა, სძაგს იგი, პრინციპიალური მტერია მისი და არა თუ თითონ არ არის მოწადინე სხვას გადუხადოს უსამართლობა უსამართლობითვე, არამედ გაურბის ყოველ გვარს უსამართლობას, თუ-კი როგორმე გაიკვერა სადმე ბილიკი და მოახერხა გაქცევა. თვით მარაბდელ არსენას უმაღლესი ნუგეში და სასიქადულო სიტკბოება სიკვდილის ჟამს ის იყო, რომ კაცის სისხლს არ შეუღებია ჩემი მარჯვენანო. თვით ხალხის გენიოსობა ამის გამო დიდს პატივსა სცემს არსენას სახელსა. იქნება არც გაბრიელს მოეკლა დათიკო, თუ რომ ფიცი არ მიეცა მომაკვდავ ჰეპისათვის.

ხომ გახსოვთ, რა უმანკო და პატიოსნური სიყვარულით შეიყვარა გაბრიელმა ჰეპიას ქალი თამრო. ჰეპია ყმა იყო დათიკოსი. ერთხელ დათიკომ თვალი მოჰკრა მშეელივით ცქრიალას, მალხაზსა, ლამაზსა და სანდომიან თამროს ეკლესიაში. ამ

ლომ-ოც-და-ოთხს საათში სამის, ოთხის და ან ხუთის საათის მეტი მოსვენება შეხვდეს, და ესეც ერთად-კი არა, არამედ თითო ან ორ-ორ საათობით.

*** 15-ს მაისს პეტერბურგიდგან კურიერის მატარებლით წამოსულა კავკასიაში გოფ-მარშალი მისის უდიდებულესობის სასახლისა, თავ. ობოლენსკი.

*** ჩვენ მივიღეთ «ხე გვარ-ტომობისა რუსეთის მეფეთა, რუსეთის და ლიტვის მთავართა და მონგოლთა ყეენებისა», ბ-ნის ი. ფლენტის მიერ შედგენილი რუსულად (Родословныя царей и князей русскихъ и литовскихъ и монгольскихъ хановъ съ присоединеніемъ хронологической таблицы). ბ-ნს ფლენტს ეს „ხე გვარ-ტომობისა“ შეუდგენია მოსწავლეთათვის, რომლებსაც უნდა გაუადვილოს რუსეთის ისტორიის შესწავლა. წიგნი დაბეჭდილია ლიტოგრაფიით და ღირს 20 კაპ.

*** გაზეთი „Новое Время“ გვაცნობებს, რომ ამ დღეებში პეტერბურგიდგან გაუგზავნიათ წლით რამდენიმე ორთქლის გემი კასპიის ზღვაში. ეს გემები საზღვარ-გარეთ გაუკეთებიათ, განსაკუთრებით შეეცალა. იმ გემების გარდა, რომლებიც ადგილ-დე გუგზავნიათ, მოელიან კიდევ თხუთმეტს გემს. ეს გემებიც კასპიის ზღვაში უნდა გაჰკზავნონ.

უცხოეთი

გერმანია. იმპერატორის ფრიდრიხის აუდიენციები, რასაკვირველია, ძალიან ბევრ ადამიანებს, ძნელი მოსახრებელი, მაგრამ, როგორც ამბობს ერთი გერმანული გაზეთი, ტოტალურად იმედიც გვაქვს, რომ ეს სენი სრულიად უგულებელი არ არისო. ეს ტოტალური იმედი ამბავს დამყარებული, რომ ამ ბოლოს ხანებში აუდიენციის წონამ იმატა. გამოცდილნი და სასეფოსანნი მეფენასანი ამტკიცებენ, რომ თუ ადამიანს კუ აქვს, ასეთი აუდიენციები წონაში ადარ მოიმატებსო, პირიქით, სულ-სულ გამოუდგეს ენერგია და ბოლოს-და ფრანგია. ეგეც გაზეთი ამბობს, რომ მეფენასანი შეეჩვიოს ჭკვიანურ იმისი ზრდა ამრეკილ გაზეთების კორესპონდენტებმა და უპასუხეს შემდეგი: მე გეგონებ, რომ იმპერატორის მოძრაობა შეუძლებელი საქმე არ არისო.

ინგლისი. ინგლისში ამ ყამად რამდენსმე ადგილ არჩევნები იყო. ორგან გამარჯვება არჩევნებზე დარჩა ფიბერალებს, გალადსტონის მომხრეებს, და ტორიები ანუ სალეშენერის მომხრენი დამარცხდნენ. 12 მაისს, მაგალითად, ფიბერალმა ეკანდის ოლობა ტორიების მომხრეს ბეკერსს 885 ხმის უმეტესობით. ეს არჩევნი მოხდა სიუტგამპტონში, ეს ს

თარგუნდა. დ'Არსონვალს უთქვამს: ᲒᲑ მოკლეს იქადგან წარმოსდგება, რომ ავადმყოფს მეტის-მეტად ხმელი კანი აქვსო. მე დავრწმუნდი, რომ ნესტიანს ადგილასაც-კი ავადმყოფის ტანის კანი ფერს არა ცვლიდეს. ამიტომ ამ დადაკვეთის ტანი ეთქვა კაუზუკის ფურცელს შეკვდროთ, რომელიც ᲩᲘᲠᲐᲓ ხელის ხლების კამა ელექტრონით სავსე. ეს დადგება იმ ოჯახს კეთილის, რომელის წეარნიც თითქმის ეკუალანი ავადმყოფნი არიან. ელექტრონული მოკლენანი ქალს 15 წლიდგან დასწეებია და 1883 წელს, როცა 27 წლისა შექმნილა, უფრო კანძალიერებია. ამ ხანებში შეუნიშნავს, რომ იმისი თითები სუფთ ᲘᲡᲬᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲐᲚᲔᲡ სწე�და ᲒᲬᲘᲓᲐᲜᲐᲡ. ელექტრონული მოკლენანი ამ ქალს უფრო განსაკუთრებით მაშინ აქვს ხოლმე, როცა აღელვებულია და ან როცა მეტად მზიანი, ცხელი დღე დგას. ამისთანა მოკლენა ᲛᲘᲬᲘᲚᲘᲡ ამ ქალის თერმეტის წლის ეკუალია.

ᲘᲡᲜ-ᲓᲔᲜᲘᲡ რომელიღაც ᲐᲡᲢᲠᲝᲠᲒᲘᲡᲗᲕᲘᲡ განუზრახავს მდინარეზე თეატრის გამართვა. ეს თეატრი უშველებელს კუმეზედ იქნება მოთავსებული და ზაფხულობით ᲗᲐᲜ სად გაჭმრთელ ᲬᲐᲠᲛᲝᲓᲒᲔᲜᲚᲘᲡ და ᲗᲐᲜ სადა, მდინარეთა ოკეანოსა და მთისაპირა ᲐᲜᲓᲝ. თეატრი 120,000 მან. დაჯდება და 80 კაცს დაიტეკს.

— დონდონის გაზეთები შემდეგს ამბავს გარდმოგვეცემენ ᲒᲠᲐᲜᲢ ᲣᲚᲔᲚᲘ შეიდ-ᲬᲔᲚᲘᲡ ᲒᲝᲜᲠᲔᲒᲘᲡᲗᲕᲘᲡ. ამ ᲒᲠᲐᲜᲢᲘᲡ შეᲭᲣᲛᲠᲘᲡᲐᲜ ᲔᲠᲗᲝᲗ კაი ოჯახის ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲣᲚᲘ ქალი. ამ ქალს არაკითარიმე მზიანეკი არა აქვს, ხოლო არც ᲒᲠᲐᲜᲢᲘᲡᲐ მზიანეკის ᲭᲔᲜᲘᲡ მოწადინებულია. ქალის მამა მალანს შეᲭᲣᲛᲣᲠᲔᲑᲣᲚᲐ ამ კარმოებათა, ᲑᲣᲠᲘᲡ ᲣᲛᲔᲚᲘᲡ ᲨᲔᲣᲬᲧᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲡ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲣᲛᲔᲚᲔᲡᲣ ᲘᲛᲘᲡᲘᲡ ᲪᲔᲚ ᲐᲛᲐᲛ, რადგან ᲒᲠᲐᲜᲢᲘᲡᲐ არა და არ ანებებს თავს იმ ქალს, რომელიც თავდში მოსულია და ᲛᲝᲡᲬᲠᲘᲜᲔᲑᲐᲐ.

ᲓᲔᲞᲔᲨᲐ

23 მაისი

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. თავისი წინადადება კონსტიტუციის გადასინჯვეის თათბაზედ ბულანჟერ იმითი დასაბუთა, რომ ᲩᲔᲛ სასარგებლოდ დიდ ძალი მანი. ფესტაკეები იყო, ᲙᲔᲥᲔᲚᲐᲜ ᲘᲢᲐᲚᲘᲐᲜᲣᲚᲘ-ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝᲑᲐ მეფობს, ᲐᲛᲘᲛᲝᲮᲝ და აᲚᲬᲘᲚᲝᲑᲐᲐ ᲛᲗᲐᲠᲗᲔᲚᲔᲚᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡᲘᲡ. ᲑᲣᲚᲐᲜᲟᲔᲡ სიტყვის გამო დიდი აᲣᲠᲖᲣᲠᲘ ᲐᲡᲢᲧᲔᲑᲘ და ᲬᲘᲠᲐᲜᲘ ᲐᲬᲧᲔᲔᲑᲘᲜᲔᲑᲔᲜᲔᲑᲘ ᲚᲘᲡᲐᲠᲐᲡᲐ.

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲘᲡ“ ᲓᲔᲙᲔᲨᲐ

ᲟᲣᲗᲐᲘᲡᲘ, 2 მაისი. დღეს გუბერნიის მარშლად არჩეულ იქმნა თ. პეტ, რე ნაკაშიძე.

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ ᲑᲘᲠᲟᲐ, 20 მაისი

	ᲛᲝᲛᲗᲮᲝᲕᲜᲔᲚᲘ ᲤᲐᲡᲘ	ᲒᲐᲛᲝᲠᲒᲔᲣᲚᲘ ᲤᲐᲡᲘ	ᲒᲐᲜᲡᲮᲕᲐᲒᲔᲑᲐ ᲤᲐᲡᲘᲡ
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ᲮᲣᲗ-ᲛᲐᲜᲗᲘᲜᲐᲡᲐ ᲘᲚᲠᲐ	— „	— „	9 40
ᲢᲣᲛᲐᲜᲘᲡᲘᲡ ᲙᲣᲞᲝᲜᲘ	— „	— „	186¾
ᲛᲐᲜᲗᲘᲜᲐᲡᲐ ᲕᲐᲠᲪᲚᲘᲡ ᲤᲣᲚᲘ	— „	— „	1 40
5% ᲞᲘᲠᲒᲔᲚᲘᲡ ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘᲡ ᲡᲣᲚᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘ ᲑᲘᲚᲔᲗᲘ	— „	— „	272½
—ᲛᲔᲝᲠᲘᲡᲐ	— „	— „	243¾
ᲒᲠᲐᲜᲒᲝᲜᲘᲡ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲘᲡ ᲢᲣᲛᲔᲚᲘᲡᲘᲡ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ	— „	— „	— „
ᲭᲣᲗᲘᲡᲘᲡ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ	— „	— „	— „
ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲣᲠᲗᲐᲠᲘᲗᲐᲠᲘ ᲜᲓᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ	— „	— „	— „

ᲡᲐᲙᲐᲚᲔᲜᲓᲐᲠᲘ. ᲡᲮᲝᲜᲐᲜᲘ

ᲥᲠᲘᲡᲢᲔᲡ ᲐᲪᲘᲡ ᲩᲘᲛᲘ (1888) ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲚᲘᲓᲐ. ᲥᲐᲜᲣᲠᲘᲡ ᲨᲔᲥᲛᲜᲘᲓᲐᲜ 7396.

ᲥᲐᲜᲓᲚᲘ ᲘᲜᲓᲘᲥᲢᲝᲠᲘ № 14, ᲐᲛᲘᲡ ᲘᲠᲘᲠᲘᲜᲒᲘᲡ — ᲣᲐ = 480 ᲬᲣᲚᲘ. ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ 1408 წ. და თავდება 1940 წ.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲘᲜᲓᲘᲥᲢᲝᲠᲘ № 4, ᲐᲛᲘᲡ ᲘᲠᲘᲠᲘᲜᲒᲘᲡ — ᲒᲐ = 44 ᲬᲣᲚᲘ. ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ 1844 წ. და თავდება 2376 წ.

1888 წლის ᲗᲐᲕᲘᲡ-ᲜᲐᲓᲔᲑᲘ — 25.

ᲛᲐᲘᲡᲘ 31 ᲓᲦᲔᲗ ᲐᲠᲘᲡ.

25 დღე ოთხშაბათი. მესამედ ᲗᲝᲕᲚᲐ ᲬᲛ. ᲘᲝᲐᲜᲔ ᲜᲐᲗᲚᲘᲡ-ᲛᲪᲘᲛᲔᲚᲘᲡ თავისა. კათოლ. ᲣᲠᲗᲐᲜᲘᲡ. ᲛᲣᲡᲚᲘᲡ. მე-27 რიცხვი თვისა რამაზანისა, 1305 წ. ᲰᲯᲠᲘᲡᲐ. — ᲥᲣᲨᲐᲠᲘᲗᲐ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔ 11—58. ᲗᲕᲚᲘᲡᲘᲜᲨᲘ ᲛᲔᲠᲔ ᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 4—25, ᲩᲐᲓᲘᲡ 7—2. ᲛᲝᲜᲐᲠᲔ 27 ᲓᲦᲔᲗᲐᲐ.

26 დღე ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲘ. ᲬᲛ ᲒᲐᲐ ᲒᲝᲠᲒᲘᲡ, ᲙᲐᲠᲐᲛᲘᲡ და ᲔᲚᲔᲜᲔᲡᲘᲡ. კათოლ. ᲘᲠᲘᲞᲘᲡᲘᲡ. ᲛᲣᲡᲚᲘᲡ. მე-28 რიცხვი თვისა რამაზანისა, 1305 წ. ᲰᲯᲠᲘᲡᲐ. — ᲥᲣᲨᲐᲠᲘᲗᲐ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔ 11—58. ᲗᲕᲚᲘᲡᲘᲜᲨᲘ ᲛᲔᲠᲔ ᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 4—25, ᲩᲐᲓᲘᲡ 7—33. ᲛᲝᲜᲐᲠᲔ 29 ᲓᲦᲔᲗᲐᲐ.

ᲛᲘᲛᲝᲬᲘᲚᲔᲚᲐ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲒᲘᲡᲐ ᲨᲐᲕᲘ ᲖᲚᲘᲐᲜᲘ.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡᲓᲐᲛ ᲒᲐᲒᲓᲘᲡ: ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲜᲐᲨᲣᲐᲓᲦᲔᲕᲔᲑᲘ 4 ᲜᲐᲗᲚᲘᲡ ᲛᲝᲛᲔᲚᲘ ᲒᲖᲘᲗ და ᲜᲝᲔᲛᲑᲠᲘᲐᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲙᲐᲠᲨᲘ შეᲫᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲡ.

ᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲦᲐᲛᲘᲡ 8 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ (ᲧᲣᲚᲘᲡ ᲜᲐᲗᲝ-ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲣᲨᲘ შეᲘᲕᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲡ).

ᲙᲕᲘᲠᲐᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲦᲐᲛᲘᲗᲐ, ᲡᲐᲮᲚᲗᲐᲠ ᲒᲐᲠᲔᲛᲝ, ᲡᲢᲠᲐᲜᲝᲚᲘᲡᲐᲓᲐᲜ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘᲡᲐᲓᲐᲜ.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲨᲘ ᲛᲝᲓᲘᲡ ᲝᲓᲔᲡᲘᲓᲐᲜ: ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲐᲗ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲛᲔᲠᲔ.

ᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲦᲐᲛᲘᲡᲘᲡ 8 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ (ᲧᲣᲚᲘᲡ ᲜᲐᲗᲝ-ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲣᲨᲘ ᲛᲝᲛᲔᲚᲘ ᲒᲖᲘᲗ).

ᲙᲕᲘᲠᲐᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲦᲐᲛᲘᲗᲐ, ᲡᲐᲮᲚᲗᲐᲠ ᲒᲐᲠᲔᲛᲝ, ᲡᲢᲠᲐᲜᲝᲚᲘᲡᲐᲓᲐᲜ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘᲡᲐᲓᲐᲜ.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲨᲘ ᲛᲝᲓᲘᲡ ᲝᲓᲔᲡᲘᲓᲐᲜ: ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲐᲗ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲛᲔᲠᲔ.

ᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲦᲐᲛᲘᲡᲘᲡ 8 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ (ᲧᲣᲚᲘᲡ ᲜᲐᲗᲝ-ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲣᲨᲘ ᲛᲝᲛᲔᲚᲘ ᲒᲖᲘᲗ).

ᲙᲕᲘᲠᲐᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲦᲐᲛᲘᲗᲐ, ᲡᲐᲮᲚᲗᲐᲠ ᲒᲐᲠᲔᲛᲝ, ᲡᲢᲠᲐᲜᲝᲚᲘᲡᲐᲓᲐᲜ ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘᲡᲐᲓᲐᲜ.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲨᲘ ᲛᲝᲓᲘᲡ ᲝᲓᲔᲡᲘᲓᲐᲜ: ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲐᲗ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲛᲔᲠᲔ.

ᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲗ ᲝᲓᲔᲡᲘᲓᲐᲜ.

ᲤᲝᲗᲝᲗᲘᲓᲐᲜ ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡ ᲛᲝᲓᲘᲡ: ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲐᲗ — ᲘᲛᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ, ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲡᲝᲮᲣᲛᲘᲓᲐᲜ ᲛᲝᲓᲘᲡ ᲒᲣᲛᲝ ᲛᲝᲠᲐᲡ ᲒᲖᲘᲗ, ᲑᲣᲗᲣᲛᲘᲡᲗᲐᲗᲝᲑᲐᲗ — ᲓᲦᲔᲡ 9 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲐᲡᲘᲡᲬᲠᲐᲜᲘᲡ ᲛᲝᲛᲔᲚᲘ ᲒᲖᲘᲗ ᲛᲝᲜᲐᲘᲠᲣᲚᲘ ᲙᲐᲠᲒᲐᲡᲘᲐᲡᲐ ᲓᲐ ᲧᲝᲠᲐᲛᲘᲡ ᲒᲣᲛᲘᲡ.

ᲛᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲗ 9 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲐᲡᲘᲡᲬᲠᲐᲜᲘᲡ ᲛᲝᲠᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ ᲛᲝᲜᲐᲘᲠᲣᲚᲘ ᲙᲐᲠᲒᲐᲡᲘᲐᲡᲐ ᲓᲐ ᲧᲝᲠᲐᲛᲘᲡ ᲒᲣᲛᲘᲡ.

ᲛᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲗ ᲝᲓᲔᲡᲘᲓᲐᲜ.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡᲗᲐᲗᲝᲑᲐᲗ ᲓᲐ ᲙᲕᲘᲠᲐᲝᲑᲘᲗ. ᲠᲐᲖᲐ ᲒᲣᲛᲘ ᲛᲝᲯᲐ ᲤᲝᲗᲝᲗᲐᲓᲐᲛ, ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡ ᲡᲐᲡᲯᲔᲜᲢᲠᲝ ᲒᲐᲓᲐᲡᲕᲚᲔᲑᲡ. ᲛᲔᲠᲔ ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲓᲐᲜ ᲐᲘᲠᲘᲗ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡᲐᲜ ᲓᲐ ᲔᲚᲔᲠᲘᲗ-ᲒᲐᲖᲘᲡᲐᲜ ᲜᲐᲗᲘ ᲠᲐᲛ, ᲤᲝᲗᲝᲗᲘᲡᲐᲪ ᲨᲔᲘᲫᲚᲔᲑᲐᲡ ᲛᲘᲛᲝᲬᲘᲚᲔᲑᲐᲡ.

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡᲐᲜ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲐ ᲡᲐᲮᲚᲝᲑᲐᲓᲦᲔᲑᲘᲡᲐᲡ ᲭᲣᲠᲬᲘᲜᲐ, ᲐᲠᲬᲠᲣᲗᲘᲡᲚᲣᲜᲯᲘᲡ ᲭᲐᲠᲒᲘᲡᲚᲐᲨᲘ, № 101.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

დაკეწეეთ გასეიდეა

ᲡᲠᲣᲚᲘᲐᲓ ᲣᲨᲘᲐᲠᲘᲡ

ᲨᲔᲔᲓᲣᲚᲘᲡ ᲡᲐᲘᲩᲘᲙᲘᲡᲐ

რომელიც ბეერად განკარგებულია და გაუმჯობესებული, თეთრი ალი აქვს და ფრიად იაფადაც ღირს. ნარდად მყიდველთ ᲑᲔᲠᲘ დაეთმობათ.

ᲥᲐᲠᲮᲐᲜᲐ

Გ. Ბ. ᲢᲔᲠ-ᲘᲡᲐᲢᲣᲠᲝᲕᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲙᲝ. ᲔᲗᲔᲠᲐᲖᲔ, ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ (50—47)

ᲜᲐᲛᲓᲕᲘᲚᲘ ᲡᲐᲣᲜᲯᲘᲐ

ᲧᲕᲔᲚᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲜᲗᲥᲛᲣᲚᲘ ᲬᲘᲒᲜᲘ

ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲝᲖᲔᲚᲘ

თᲮᲖ. ᲓᲘ—ᲠᲘᲡ ᲠᲔᲢᲐᲠᲣᲡᲘ

ᲠᲣᲡᲣᲚᲐᲓ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲣᲚᲘ 3-ᲘᲡ ᲡᲣᲠᲐᲗᲘᲗ

ᲤᲐᲡᲘ 1 ᲛᲐᲜᲐᲗᲘ.

ᲬᲐᲙᲘᲗᲮᲜᲘᲗ ᲧᲕᲔᲚᲛᲐ ᲔᲡ ᲬᲘᲒᲜᲘ, ᲑᲔᲠᲘ ᲒᲐᲓᲐᲣᲠᲩᲔᲜᲘᲐ და ᲓᲐᲣᲮᲡᲜᲘᲐ ᲐᲛ ᲬᲘᲒᲜᲡ ᲡᲘᲪᲔᲪᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ.

ᲒᲜᲔᲑ ᲛᲐᲜᲗᲡᲘ ᲒᲐᲣᲒᲖᲐᲕᲜᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲛᲪᲔᲛᲚᲘ Ꭻ. ᲤᲘ. ᲑᲘᲔᲠᲔᲚᲘᲡ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲡ ᲚᲔᲠᲒᲘᲡᲨᲘ, ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲔᲑᲐ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲡᲘᲪᲔᲪᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ.

Biercy's Verlage-Magazin in Leipzig. (50—17)

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲨᲘ

„ᲬᲠᲐ-ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲘᲕᲠᲪᲚᲔᲑᲚᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ“ ᲙᲐᲜᲪᲔᲚᲐᲠᲘᲘᲡ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡᲬᲣᲠᲕᲘᲡᲐ ᲘᲡᲣᲓᲔᲑᲐ

Ꭻ. ᲯᲐᲜᲨᲘᲐᲕᲘᲡᲐᲗᲐᲡ ᲛᲘᲔᲠ

ᲨᲔᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ:

Ა) ᲡᲐᲭᲘᲠᲗᲣᲚᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲔᲙᲚᲔᲡᲘᲐᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲐ (ᲤᲐᲡᲘ 45 კ.);

და Ბ) ᲡᲐᲭᲘᲠᲗᲣᲚᲝᲑᲘᲡ ᲛᲝᲙᲚᲔ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲐ (ᲡᲐᲛᲘ ᲬᲘᲗᲚᲘ).

ᲨᲔᲜᲘᲨᲕᲜᲐ. ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲔᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐ ᲡᲐᲔᲠᲝ ᲒᲐᲜᲗᲚᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲡᲒᲐᲜ „ᲛᲝᲬᲝᲜᲣᲚᲘᲐ ᲘᲛ ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲚᲘᲡ-ᲗᲐᲜᲗᲐᲜᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲔᲑᲘᲗᲐᲪ ᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲘᲐᲜ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲔᲜᲐ“ (ᲡᲐᲛᲘᲜ. ᲛᲝᲮᲡ., 24 ᲝᲥᲢᲝᲛ. 1884 წ., № 6037).

ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ-ᲥᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲐᲕᲠᲪᲔᲚᲔᲑᲔᲚᲘ

ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ

ᲬᲘᲒᲜᲗᲡᲐᲬᲧᲝᲑᲨᲘ

(Дворцовая ул., Караванъ Сарай Земельн. Банка, № 109, 110)

ᲘᲡᲣᲧᲓᲔᲑᲐ ᲧᲝᲕᲔᲚ ᲒᲕᲐᲠᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ, ᲠᲐᲪ ᲓᲦᲔᲛᲓᲔ ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲘᲐ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘᲡ ᲔᲜᲐᲖᲔ და ᲒᲐᲡᲐᲡᲧᲝᲓᲐᲓ ᲫᲚᲘᲠᲘ ᲓᲐᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲘᲗ, და ᲒᲐᲠᲓᲐ ᲐᲛᲘᲡᲐ ᲐᲮᲚᲐᲓ ᲨᲔᲛᲝᲜᲐᲚᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ:

	მან.	კაპ.
ᲡᲬᲝᲠᲐ-ᲛᲔᲢᲧᲕᲔᲚᲔᲑᲐ, ᲡᲮᲚᲘᲡᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲝ ᲒᲠᲐᲛᲐᲢᲘᲙᲘᲡᲐ, Პ. ᲙᲘᲠᲘᲚᲝᲕᲘᲡ		40
ᲥᲐᲓᲐᲒᲘᲡᲔᲑᲘ ᲒᲐᲠᲔᲯᲔ ᲔᲞᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡᲗᲐᲡ I ᲜᲐᲬ.	1	50
II ᲜᲐᲬ.	1	50
ᲑᲣᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲛᲔᲚᲔᲜᲐᲜᲘ, Ს. ᲛᲔᲡᲢᲘᲐ-ᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ	„	15
ᲤᲨᲐᲣᲠᲘ ᲚᲔᲥᲪᲘᲔᲑᲘ, ᲒᲐᲡ. „ᲝᲣᲠᲘᲡᲗᲐᲡ“ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐ	„	40
ᲰᲐᲛᲚᲔᲢᲘ, ᲢᲠᲐᲒᲔᲓᲘᲐ ᲨᲔᲥᲡᲠᲘᲡᲐᲡ, ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲣᲠᲘᲓᲐᲜ ᲗᲐᲠ. Ი. ᲨᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲛᲘᲠ.	„	30
ᲥᲐᲓᲐᲒᲘᲡᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲛᲝᲛᲫᲦᲠᲔᲠᲘᲜᲔᲑᲘ ᲐᲛᲑᲠᲝᲡᲘᲐ ᲜᲘᲜᲔᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲐᲦᲬᲘᲡᲜᲐᲠᲔᲑᲘ ᲔᲞᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡᲗᲐᲡ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐ	„	50
ᲡᲐᲑᲐ-ᲡᲣᲚᲗᲐᲜ ᲝᲠᲑᲔᲚᲘᲐᲜᲘᲡ ᲚᲔᲥᲪᲘᲝᲜᲘ, ᲐᲦᲬᲘᲡᲜᲐᲠᲔᲑᲘ ᲔᲞᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡᲗᲐᲡ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐ.	3	„
ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲬᲘᲒᲜᲘ ᲒᲐᲡᲢᲠᲜᲣᲯᲘ - ᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ (ᲠᲣᲡᲣᲚᲘᲡ ᲔᲜᲘᲗ)	3	50
ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲪᲮᲝᲚᲔᲑᲘ, ᲒᲝᲠᲒᲘᲐ ᲬᲘᲠᲕᲜᲔᲚᲘᲡ, ᲛᲔᲠᲝᲠᲔ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐ Შ. ᲯᲘᲯᲘᲨᲘᲐᲜᲘᲡᲘᲡ	„	20
ᲝᲗᲔᲚᲝ, ᲨᲔᲥᲡᲠᲘᲡ ᲢᲠᲐᲒᲔᲓᲘᲐ, Ი. ᲛᲘᲠᲘᲐᲜᲘᲡ ᲡᲐᲛᲝᲠᲒᲛᲘᲜᲝ ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲣᲠᲘᲓᲐᲜ	„	50

ᲜᲣᲡᲮᲐ

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘᲚᲘᲡ ᲡᲐᲗᲐᲕᲔ-ᲓᲐᲡᲬᲐᲣᲠᲝ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ

ᲑᲘᲠᲐᲕᲜᲝᲑᲘᲡ ᲤᲣᲠᲪᲔᲚᲗᲐ,

ᲒᲐᲛᲝᲡᲣᲚᲗᲐ ᲛᲔᲝᲪᲔ-ᲓᲐ-ᲡᲐᲛᲔ ᲢᲘᲠᲐᲟᲔ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲛᲝᲜᲓᲐ

2 მაისს 1888 წლისა,

ᲠᲘᲪᲮᲕᲗᲘᲗ 75,300 ᲠᲑᲜᲐᲗᲘᲡᲐ.

Ა) 43¾ ᲬᲚᲘᲡ ᲕᲐᲓᲘᲗ:

100 მან. ᲓᲘᲠᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲐ

2 სერიისა	№№ 27 და 29.
3 „	„ „ 27.
4 „	„ „ 45 და 46.
5 „	„ „ 17, 22, 24, 26 და 27.
6 „	„ „ 161 და 162.
7 „	„ „ 180, 181, 182 და 183.
ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘᲡ სერიებისა	„ „ 936, 999, 1001, 1002, 1008, 1069, 1071, 1072, 1148, 1153, 1155, 1245, 1246, 1285, 1314, 1367 და 1368.

500 მან. ᲓᲘᲠᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲐ

3 სერიისა	№ 84.
4 „	„ 10.
6 „	„ 70.
ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘᲡ სერიებისა	№№ 378 და 435

Ბ) 18¹/₁₂ ᲬᲚᲘᲡ ᲕᲐᲓᲘᲗ:

100 მან. ᲓᲘᲠᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲐ

3 სერიისა	№ 62.
4 „	№№ 77, 78, 79 და 82.
7 „	„ „ 53, 54, 55, 56, 59, 60, 61, 62, 63 და 64.
ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘᲡ სერიებისა	„ „ 870, 871, 872, 873, 877, 881, 882, 884, 885, 886, 1024, 1025, 1026, 1027, 1205, 1206, 1208, 1212, 1213, 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1620, 1621, 1622, 1629, 1630, 1632, 1905, 1906, 1908, 1909, 1910, 2076, 2140, 2141, 2142, 2173, 2174, 2175, 2372, 2373, 2374 და 2405.

500 მან. ᲓᲘᲠᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲐ

3 სერიისა	№ 23.
4 „	№№ 46 და 47.
5 „	„ 3.
7 „	„ „ 75 და 77.
ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘᲡ სერიებისა	„ „ 296, 386, 388, 467, 571, 593, 595 და 637.

1000 მან. ᲓᲘᲠᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲐ

2 სერიისა	№№ 10 და 17.
3 „	„ „ 7.
7 „	„ „ 9 და 14.
ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘᲡ სერიებისა	„ „ 546, 548, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 557, 558, 559, 561, 562, 563, 564, 565, 1023, 1024, 1025, 1129, 1131, 1132, 1133, 1134, 1136, 1787, 1788, 1790, 1792, 1793, 1794, 1795, 1796, 1797, 1798, 1799, 1800, 1801, 1802, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2854 და 2900.

ᲨᲔᲜᲘᲨᲕᲜᲐ:

1) ᲤᲣᲚᲘᲡ ᲛᲘᲦᲑᲐ ᲒᲘᲠᲐᲕᲜᲝᲑᲘᲡ ᲤᲣᲠᲪᲚᲔᲑᲘᲗᲔ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲐᲛ ᲛᲔᲝᲪᲔ-ᲓᲐ-ᲡᲐᲛᲔ ᲢᲘᲠᲐᲟᲔ ᲒᲐᲛᲝᲘᲦᲔᲜᲔᲜ, და ᲐᲒᲠᲔᲗᲔᲒᲝ ᲛᲘᲛᲝᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲙᲣᲞᲝᲜᲘᲗᲔᲑᲘᲗᲔ, და ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲐ 1888 ᲬᲚᲘᲡ 1 ᲘᲔᲚᲘᲡᲘᲓᲐᲜ და ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲐᲛᲐᲗᲔ ᲔᲕᲔᲓᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐᲣᲤᲚᲘᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲥᲛᲜᲔᲑᲐ ᲖᲔᲛᲝᲮᲡᲚᲘᲡᲔᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲤᲣᲠᲪᲚᲔᲑᲘᲗ ᲡᲐᲠᲒᲔᲑᲚᲘᲡᲘ ᲫᲚᲔᲚᲐ.

2) ᲒᲘᲠᲐᲕᲜᲝᲑᲘᲡ ᲤᲣᲠᲪᲚᲘᲡ ᲒᲐᲓᲐᲮᲪᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡᲐ ᲗᲐᲜ ᲣᲜᲓᲐ ᲰᲥᲜᲔᲡ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲙᲣᲞᲝᲜᲔᲑᲘ ᲘᲛ ᲓᲠᲝᲡᲐ, ᲠᲐ ᲓᲠᲝᲪ ᲖᲔᲛᲝᲛᲝ ᲐᲠᲘᲡ ᲜᲐᲩ